

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár:

Félévre . . . 1 frt 50 kr.
Negyedévre . — „ 75 kr.
Egy óra . — „ 25 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Egyes szám ára 6 kr.

NYILTTÉRKÖZLEMENYEKET és HIRDETÉSEKET
mérsékelt árjegyzék szerint számít
a kiadóhivatal Mátyus-utca 30.

Szerkesztőség:

Csongrád, Mátyus-utca 30-ik szám a.
hova az előfizetési és hirdetési díjak, valamint
a lap szellemi részét illető közlemények
küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hogyan származnak a tüdőbajok?

— Tapasztalat s elmélet után. —

A haladás, a korviszonyok minden téren ujitásokat javításokat követelnek. Az általános-sá lett közművelődés mellett ez szemmel láthatólag majd mindenben tapasztalható is; de vannak még ma is az emberiség érdekeit szolgáló oly terrek, melyeken a tudomány csiga léptekkel halad.

Egészségügyi szempontból sokszor hallottuk már a szobaszellőztetés hasznosságát; de hogy a tüdőbajok és hütések különféle nemeit miként kerülhetjük el, azt még eddig feljegyezve egészségügyi könyvekben, sem egyebütt nem találtuk; legalább mi ilyenről kevésbé birtunk tudomást szerezni. Pedig a tüdőhütések sokkal veszedelmesebbek a szobai,

rossz levegő által okozott bajoknál, még akkor is, ha idővel tüdőbajokká fejlődnek is ki azok; mert míg a rossz levegő használatától a bajok hosszabb idő lefolyása után következnek be, addig a tüdőhütések bármely neme, által ha az egészség megtámadtatik, össze nem hasonlítható gyorsasággal teszi tönkre betegét. Míg a rossz levegő okozta bajok évekig, sőt évtizedekig elhúzódhatnak, főleg a tüdőszervekben elrejtőzve, melyek lassankint bár, de fokozatosan éreztetik hatásukat, addig a különféle hütésekből származott tüdőbajok, általában rövid idő lefolyása alatt már nagy mértékben pusztítanak. — Azért kívánatos ma már a korviszonyokhoz mérten a haladás terén itt is módosítást létesíteni, az által, hogy eddig használt egészségügyi könyveink olyanokra is kiterjed-

jenek, melyek a szobaszellőztetés stb.-nél is kívánatosabbak, hogy hogy ne a szobai rossz levegőt okozzuk akkor, midőn nagyobb bajok nem ebből, hanem oly oldalról támadják meg egészségünket, melyről nem védekezünk, a miatt, hogy arra kevésbé vagy épen nem voltunk tanítva ott, a hol az életbe lépés előtt szoktuk megszerezni az alapot az iskolában. Igaz a szobaszellőztetés egészségügyi szempontból nagy befolyással van nemcsak a tüdőre, hanem általában az egész szervezetre is, mert a rossz levegő sorvasztólag hat a tüdőre s vérszegénységnek s egyéb betegségeknek hinti el magvát. Ha a tüdő, mely a légzésnek és vérképzésnek főtényezője egészségtelen levegővel tápláltatik, az esetben csak egészségtelen elemet dolgozhat fel a szervekre, — mi által egyes szervek

A „KÖZÉRDEK“ TÁRCZÁJA.

Szöke lányka . . .

Szöke lányka, kökény szemed
Elbűvölt engemet,
Benned látom mennyországom,
Boldogítsd szívemet.

Fájó szívvel, barna kis lány
Epedek utdnnad,
Ha enyémmé nem tehettek,
Megöl a bubánat.

Nem birhatom most már tovább
Ezt a nagy szerelmet;
Osszátok el hát kétfelé
Az én bús szívemet.

S. M.

Felleg Bandi.

— Elbeszélés. —

A „Közérdek“ eredeti tárczája.

Letűnt a nap a látóhatárról s az alkony sötét leple terült a tájra. Minden csendes volt a vidéken, csak a távolból egy-egy kutya csaholása hallatszott ki a pusztába. A veres csárda felé egy ló vágtat, lovasa méltóságosan üli. Széles válláról puska s karikás ostor, nyergéről egy tartalmától megfosztott kulacs csüng alá. Komor arcczal megáll a csárda előtt; lovát megköté a kapufélfához s ő bemegy a füstös ivóba, hogy borba s vigalomba fojtsa bánatát. Benn a már reá váró 2 szál barna ficzkó rázendíté kedves nótáját. Bandi, a puszták fia az asztalra könyököl s rá hajtja bánatos fejét; a ezigányok huzzák tovább, csak úgy sir a nyirettyü a hurokon.

Bandi keservesen kezdé dalolni a bus nótát:

„Be szomorú ez az élet én nékem,
A mióta elhagyott a kedvesem“ . . .

A csapláros örül, ha meglátogatja a puszták fia a csárdát. S míg ő vígan mulat bent, addig a jó fakó a kapufélfánál várja kedves gazdáját, s nyiritéssel figyelmezteti a közelgő veszélyre. Ilyenkor Bandi a közeli nádasokba menekül, azután bottal ütethetik a nyomát.

Nem mindig ilyen világ járt Felleg Bandira. Nem volt mindig annyi üldözője, mint most, de ki is üldözte volna a falu legszebb legényét, kinek párja a környékben nem volt.

Szegény árva legény volt ő. Nem ismerte sem apját, sem anyját; nem volt neki senkije. A két keze munkájával kereste kenyerét. Béres volt ő a falu birójánál. Ha végig ment az

meztámadva a különféle betegség nemeknek csirái is elrejtettek.

Különösen télen, de az év bármely szakában is megkaphatja az ember a tüdőbajok különféle nemeit. Megszerezhetők hosszan tartó erős munka s a megengedettnél több s folytonos éjszakázásban, a tüdőszerveknek az ezekből származó nagyobbfoku izgatottsága által is; de mint a legveszedelmesebbje a tüdőbajoknak bekövetkezik nagyon sok esetben a hideg levegő belégzése által, akkor midőn a tüdő valamely munka közben felhevített, bekövetkezik azonban akkor is, ha szomjunkat csilapítani akarjuk s a hőmérséklet elászállását be nem várva, hideg vízből nagyot iszunk és ivás után mindjárt nem folytatjuk azon munkát, melyben a tüdő fölhevített.

Vannak ugyan a tüdőnek több másnemű bajai is pl. külsőleges hűtés a mellkason keresztül, mely már a tüdővérsnek nevezett tüdőbajtól nagyban eltér, a mennyiben a tüdő külrszét a mellkason keresztül támadja meg, mely sorvadás vagy általános megtámadtatás esetén nagymérvű megromlás által pusztit. Megszerezhető azonban a tüdőbaj

olyképen is, ha valamely dolognál a tüdő hőmérséklete hosszabb időn keresztül a közönségesnél is magasabb fokon tartatik, mi által a sejtszövetek között idővel gennyedés áll be, mely magasb hőfoka folytán terjedve mindinkább sulyosabbá válik. Ezekhez hasonlóknak tartandók még az átörökölt tüdőbajok, melyek természetességüknél fogva amazoktól bár némileg eltérők, de végkövetkezményeiben azonosak.

Vannak még ugyan kisebb mérvű hűtések is, melyek hetekig, sokszor hónapokig tartó köhögésekben mutatkoznak, de csekélyebb nemeiknél fogva a természet segélykezése folytán a tüdő magától is egészségessé fejlődik. Nagyobb foku hűtéseknel, midőn a tüdő általában megromlik, ritka esetben mutat fel gyökeres gyógyulást a természet segélykezése.

(Folyt. köv.)

Ifj. K. Gy.

UJDONSÁGOK.

— **Bálak.** A csongrádi polgári kör f. hó 15-én, saját kerthelyiségében jótékonyczélu bálát rendez. Belépti díj személyenként 80 kr.

Az iparos ifjuság nagybaldogasszony napján a Fiume szállodában a Pusztakengyelen szerencsétlenül jártak segélyezésére, a kun-félegyházi zenekar közreműködésével zártkörű táncvizalmat rendez. Belépti-díj személyenként 60 kr.

A gazdálkodó ifjuság 15-n, szombaton Szilávik János Népkertjében, kedvezőtlen idő esetén a népkerti színházban a szentesi I. magyar zenekar közreműködése mellett szintén bálát tart, esti 8 órától, belépti-díj 60 kr. A tiszta jövedelmet a Pusztakengyelen szerencsétlenül jártak árvái és özvegyei közt fog kiosztatni. Ugyanaz nap délután 4 órakor pedig séta hangverseny tartatik a népkertben.

— **Hirtelen halál.** Nyári János f. hó 3-án a polgári körben az udvarra kiment s ott összerogyott és azonnal meghalt.

— **A közös hadügyminiszter megküldötte az orsz. iparegyesületnek a kisiparosok számára fenntartott cikkekre kiírt szállítási felhívást. E szerint szállítandó 31.000 pár cipő, 7000 pár csizma, szijak, szijgyártó munkák, paszomány áruk. A miniszter kijelenti hogy habár az első emü kísérlet eredményre nem vezetett, illetőleg kielégítő nem volt, mégis ujabban felhívja a kisiparosokat a szállításban való részvételre. Az idén már nemcsak egyesek, hanem alkalmi szövetkezetek is pályázhatnak. Egy-egy pályázó legálább 500 frt. áru munkára tartozik vállalkozni. Csak olyan iparosok pályázhatnak, a kik az árukat tényleg saját műhelyükben készítik. Vállalkozók ki vannak zárva. Bánatpénz 10%. A pályázatok ez évi november hó 30-ig déli 12 óráig nyújtandók be a közös hadügyminiszteriumhoz. A pályázati felhívás, a szállítandó cikkek jegyzéke és árszabálya az országos iparegyesületnél (uj-utca 4. sz.) a délelőtti órákban megtekinthetők.**

— **Szegeden az alsóvárosi havi boldogasszony napi bucsura, mely Szeged föltámadásának is emlékünnepe, a vidékről részint gyalog, részint kocsin, vasuton és gőzhajón 20,000-nél több vidéki érkezett. A délelőtti nagymisén a körmeneten, melyet Ivankovics apát orsz. képviselő a szegedi összes papság segédlete mellett vezetett, a városi hatóság, az összes helybeli állami hivatalok, továbbá a hadsereg, honvédség és csendőrség tisztikarai testületileg megjelentek. A nagyszámu idegen**

utczán gazdája hat ökrös szekeren, vigan pattogtatva ostorát, — de sok leány küldött feléje szerelmes pillantásokat, de sok leánynak fájt a szive a deli legény után. És ez a sok kacintás reá nézve egészen hatástalan volt. Többet ért neki a biró uram Piroskájának egyetlen szende tekintete. Sokszor is ült Bandi Piroskával esténként a kertek alján. Bandi furulyájából csalta ki a legszebb dalokat s Piroška vállára hajolva, könnyezve hallgatta azokat. Piroška is szerette Bandit. Meg is vallotta ezt neki, százszor, ezerszer esténként a füzesben szokott helyükön.

Boldogok voltak; de boldogságuk nem tartott sokáig. A szigorú apa tudtára jött szerelmüknek, s eltávolítani igyekezett a két szerelmeit. Az apai sziv megindithatatlan volt. A biró így gondolkodott: mit mondana a világ, ha megtudná, hogy leányát, ki után a falu leggazdagabb legényei sóváran néznek, egy oly földhözragadt szegény béresnek adja feleségül, mint

Bandi. Neki csak gazdag kérő kell, ő csak gazdagnak adja Piroskáját.

A szigorú apa czélt ért. Felleg Bandit bevétette katonának tizenkét hosszú évre.

Hej! de tizenkét év sok idő, az alatt sok viz folyt le a kanyargó Tiszán. Igaz, Piroskájával hűséget fogadtak egymásnak, de a keményszívű biró még annyi időt sem engedett Bandinak, hogy Piroskájától búcsút vegyen s az elválás csókját lehelje ajkára. Tizenkét évig volt távol Piroskájától, távol hazájától. Mindig Piroška alakja lebegett szemei előtt s nem volt senki, aki tudott volna valamit róla mondani, aki megmondta volna, hogy Piroška régen megszabadult a pártából s a gazdag Sebes Pista felesége.

Eltelt a tizenkét év, Bandit haza bocsátották. Alkonyat felé járt az idő mikor szülőhelyére, — rég nem látott falujába — beérkezett. Éppen a mezei munkáról jöttek haza a lakosok, de ő nem gondolt senkire, egyedül Piroskájával foglalkozott. A kertek alatt

megállt. Senki sem ismerte meg. Ő sem ismert senkit.

Várt míg beesteledett. Ekkor a biró uram kertje alá ment. Elővette bánatának enyhttőjét, a furulyát s elkezdte fujni Piroška legszebb nótáját. Kis idő múlva zörgést hall a kerítésen. Azt hitte Piroskája jön, pedig dehogy, a bodri volt, a biró uram komondora. Ez ismerte meg először. Bandihoz szaladt s farkcsóválva hozzá döngöldözött. Bandi busan simogatta meg szórét.

Epedve várta Piroskáját, várta sokáig, de nem jött. Végig ment a falun s egyenest a korcsmának tartott Jaj, de itt keserü meglepetés várt reá. Megtudta a valót, hogy: Piroška férjhez ment tizenegy éve már annak. Szive elszorult ezen hírre s könnyezve gondolt az elmúlt szép napokra. Szívében a harag a buval vegyült s arczán egy könyecsepp pergett alá. Nem szólt semmit csak ökleit szorongatta.

A következő napon az egész Sebes családot meggyilkolva találták.

városszerte nagy élénkséget okozott, délután nagy részük távozott. Még Miskolcra, Aradra, Nagyváradra, Pásztóra és Sálgó-Tarjánra is voltak bucsusok.

— **Haladunk** Városunk utcáinak nevei nemcsak szóban, hanem tényleg táblákkal is elláttattak; a mit mindenestre helyeselnünk kell. Mert terjedelmes és eléggé népes városunk ezzel olyan rég óhajtott dolgot teljesített, a mire feltétlenül szükségünk van, ha a sok utcák között — kutatás nélkül — elakarunk igazodni.

— **A hatóság** figyelmébe. A főutcán járva, mindenki tapasztalhatja, hogy a boltok előtt kiakasztott sátorok általában oly alacsonyra állanak, hogy a járó-kelő közönségnek bujkálnia kell alattuk elhaladnia; a rendelkezés ellen kötelességünknek tartottuk a felszólítást, mert a folytonos bujkálást a közönségre nézve nem juk valami kényelmes dolognak. Ajánljuk ezt az illetékes hatóság figyelmébe.

— **Gyilkosság.** F. hó 1-én az esteli órákban Bartók János tanyája közelében lovait őrizve a béres cselédjével összeszólalkozott. Mint hírlik, béresét a hét folyamán már többször megverte. A mostani összeszólalkozás eredménye szintén verkedés lett volna, de a béres állítása szerint önvédelemből a kaszával feléje közeledő gazdájához vágott, kinek lábán oly súlyos sebet ejtett, hogy e miatt, mivel orvosi segély későn érkezett, belehalt. A béres, megérdemelt büntetés elvevését a járásbiróság börtönében várja.

CSARNOK.

A szerelem hatalma.

(Folytatás és vége.)

— **Oszkár ?!** . . . Ha, ha, ha! tehát ön az én fiamat szeteti? No lám! hálából, hogy felneveltem, még a családomba csempészné magát! De abból semmi sem lesz!

— **Asszonyom** ne felejtse, hogy fia is ép oly forró szeret engem, mint

A gyanu Bandira esett. Az egész falut betöltötte a hír, hogy Bandi hazajött s meggyilkolta hűtlen szertőjét férjestül

A törvény emberei azóta keresik Bandit, ki azóta bujdosik berekben, járatlan utakon, pusztá gyepen hált, üzi, kergeti a keserűség, a bánat s mardossa a lelkiismeret kigyója.

Neki indul az éjszakának. Egyenként maradoznak el ingoványos buvóhelyei. A hold málázva tekint le a pusztára.

Bandi vágat rajta, hisz ő már ismeri ott az utat. Éjjel két óraker ért be a faluba. Minden ablak sötét, egyedül bíró uram ablakából jön némi világosság. Leszáll lováról s benéz az ablakon. Egy halovány öreg ember fekszik betegen, összetett kezekkel a szoba közepére helyezett ágyon. Elgonolkozik, be akar meuni, hogy legalább

én őt szerettem e pillanatig, — szólt sáppadt ajkkal, egész testében remegve s szavai úgy hangzottak, mintha a sir mélyéből jöttek volna. Jó, én nem fogom többé látni őt, nem akarok háladatlan lenni és kérem asszonyom, mondja azt a fiának, hogy ön szántamból mentem férjhez, hogy elfelejtetem őt, hogy nem akarom többé viszont látni és hogy

— **Jó, jó, elég már!** hadd abba a te bohókás tanácsaidat! anélkül is tudom, mit kell mondani fiának. Te boldog leszel Ernyeivel és ő felejteti fog, ha asszony leszel!

Két hét múlva Matild Ernyeiné volt. Oszkár, aki ez időben külföldön árt, mit sem tudott az összekelésről; ő bizott Matild szerelmében s nem gondolt arra, hogy anyja oly kiméletlenül erőltesse egy nem szeretett férfinhoz.

Az idő gyorsan járt s Matild már fél éves asszony, felesége azon férfinak, akit nem szeretett, de akit az idő alatt becsülni tanult s bár a szenvedély parázsa még sokszor felrázta nyugalmát és nem egyszer érezteté férjével hidegségét, aki őtet annak daczára is a bálványozásig szerette s bár a szép asszony arcán nem játszadozott édes mosoly s tekintete nem sugárzott a boldogságtól, midőn férje gyengédséggel halmozá el őt, Ernye soha sem tett ezért szemrehányást, türt békével és előzékeny volt mindig.

Végre egy nap Matild is megváltozott, úgy tetszett neki, mintha többé nem lett volna oly üres a szive s mintha beteg lelke újra éledni kezdene anyának érezte magát s a képzelte lázas izgalmai nem háborgatták többé, keblének mély fájdalmi csilapultak.

Szorongó öröm fogta el s szemérmes pir borítá halvány, bájos arcát, midőn férje édes tekintettel csüggött rajta. E tekintetnek most érezni vélte

most kér bocsánatot régi gazdájától, hogy élete végnapjait így megszenyitotta. De nem lehetett neki. Lépteket hall, felül lovára s elvágatott a pusztai csárdába

A cigányok újra rá huzzák busan, keservesen. Bandinak most vad kedve támadt s a cigányra kiállt: „huzzad! de most vigat, úgy sem sokat ér már ez az élet.”

De künn mi történik? A csendörök körül fogják a csárdát s egy közülök az ajtó felé megy: „Add meg magad!” kiált s bemegy a csárdába. De lövés dördült el s a csendör halva rogy össze. Az ablakon ekkor egy másik lövés dördült el s a puszták fia, Felleg Bandi szíven találva földre rogyott.

K. T.

melegét, a hang is mintha viszhangzott volna kebelében, szíve megrezdült hallattára s önkéntelen remegett és szép szeméibe, melyeket megbánuólag emelt férjére, egy pár könny ragyogott, a boldogság könye; azután az eddig oly hideg asszony, ajkán édes mosollyal lépett hozzá s hévvel ragadta meg kezét és kebelére borulva, az igaz szerelem hangján suttagó:

— **Béla!** Kedves jó férjem!

Ernye érezte és tudta, hogy neje, ki remegve borul kebelére, e naptól fogva neki ajándékozta forró lelkét.

Ugyanaz nap, majdnem abban az órában borult a büszkeségében megtört Várlakiné fia holttestére, büszkesége áldozatára, fájdalmát még fokozta az, hogy ő ásta meg korai sirját.

Oszkár, midőn haza jött s meghallotta mi történt, hogy Matildja másnak neje lett az anyja akaratára, golyót röpitett szívébe. Így boszulta meg magát a sors Várlakiné büszke szívére.

Oh a szerelemnek nagy hatalma van!!

Gyarmathy Jozefin.

Szerkesztői üzenetek.

T. K. N.-Körös. Kapja-e rendesen lapunkat? Az ígéret hol késik az éj-homályban?

K. B. Kajdacs. Dolgozatait még eddig nem kaptuk meg.

Gőzhajózási menetrend.

I.

A gőzhajó indul Csongrádról Szegedre
" " " Szerdán) reggel
" " " Pénteken) 4
" " " Vasárnap) óraker

Csongrádról Szolnokra:

" " " Kedden) reggel
" " " Csütörtökön) 4
" " " Szombaton) óraker

II.

A gőzhajó indul Szegedről Szolnokra:
" " " Hétfő) délután
" " " Szerda) 4
" " " Péntek) óraker

Csongrádra érkeznek 9—10 óra közt:

III.

A gőzhajó indul Szolnokról Szegedre:
" " " Kedden) délután
" " " Csütörtökön) 3
" " " Szombaton) óraker
Csongrádra érkeznek 9—10 óra közt.

Vasuti menetrend.

I.

Csongrádról ind. — d. u. — 2. 10
K.-Kis-Szállásra ér. — — 2. 48
Félegyházára » « — — 4. 16
Szegedre ind. (gy. v.) — — . 44
Szegedre ér. — — — . 4
Szegedre ind. sz. v. — — — 4. 5
Szegedre ér. — — — 6. 4
Budapestre ind. (sz. v.) — — 5. 92
Budapestre ér. — — — 8. 45

III.

Budapestről ind. (sz. v.) d. e. 7. 45
Félegyházára ér. — — 11. 50

*

Csongrádra ind. — — d. u. 12. 5
K.-Kis-Szállásra érk. — — 12. 30
Csongrádra » « — — 1. 08
Szegedről ind. (sz. v.) — 10. 47
Félegyházára érk. — — 11. 46
Csongrádra ind. — — 12. 05
Csongrádra érk. — — 1. 08

IV.

Budapestről ind. (sz. v.) d u. 12. —
Félegyházára érk. — — 4.
Budapestről ind. (gy. v.) — 1.
Félegyházára érk. — — 3.
Csongrádra ind. — — 5. 45
K.-Kis-Szállásra érk. — — 5. 10
Csongrádra » « — — 6. 17
Szegedről ind (sz. v.) — , 10
Félegyházára érk. — — 4. 55
Csongrádra ind. — — 5. 12
K.-Kis-Szállásra érk. — 5. 40
Csongrádra érk. — — 6. 10

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Ifj Keviczky György.

Vidéki borkereskedők és vendéglősök figyelmébe ajánlja :

Özv. Szabó Mihályné, pinczejében eddig kitartott, s jól kezelt 5480 liter kitünő fehér borát : ennek fele 2 éves. Megjegyzendő hogy kisebb részletekben is ad abból el. A venni szándékozók a kecskeméti utmelleti „Piros gunyhós” szőlőjében 1112 szám alatt bármely időben megtalálhatják és borát megtekinthetik.

Továbbá tudatja a nagyérdemű közönséggel hogy fent nevezett szőlőjéből 3 holdnyit szabad kézből eladni szándékozik a venni szándékozók ez ügyben is ott a helyszínén vele értekezhetnek.

SZILBER J.-NÉ

KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYVKÖTÉSZETE és KÖNYVKERESKEDÉSE

saját házában **CSONGRADON** magtár-utca.

Van szerencsém Csongrád város és vidéke közönségének tudomására hozni, hogy helyben, magtár-utczán, évek óta fenálló, a mai kor igénye szerint a legújabb betűkkel berendezett

könyvnyomdában

bármiféle a nyomdászati szakba vágó munka a legjutányosabb árért készített el.

Könyvkötészetemben

a legdiszesebb bekötések izlésesen állittatnak elő. Mérésékelt árakról mindenkit biztosítok.

Ajánlom még a kiadásomban hetenként megjelenő

„TISZAVIDÉK”

czimű lapomat

Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyed évre 1 frt.